

**Társadalmi hidak és közös tanulás – egy részvételi
akciókutatási folyamat tapasztalatai**
**[Social Bridges and Collective Learning – Experiences from
a Participatory Action Research Process]**

*Dr. Berki Boglárka, Szegedi Tudományegyetem, Gazdaságtudományi Kar,
Ökológiai Közgazdaságtan Intézet
mereine@gmail.com*

Kulcsszavak [Keywords]: integráció, közös tanulás, társadalmi mobilitás, roma, akciókutatás [integration, collective learning, social mobility, Roma, action research]

Absztrakt

Az OECD országok közül jelenleg Magyarországon a legrosszabbak a (felfelé történő) társadalmi mobilitás esélyei (OECD, 2018). Ebben főleg strukturális okok játszanak szerepet, azonban megfigyelhető egyfajta kapcsolati bezáródás is, azaz, hogy általában nagyon kevés az interakció a különféle társadalmi osztályok között. Ez különösen igaz a mélyszegénységben élő, szegregált közösségekre. Ők jellemzően nem, vagy csak alig rendelkeznek osztályokon átívelő kapcsolatokkal (áthidaló és összekapcsoló társadalmi tőke). Etnikai törésvonalak mentén pedig még mélyebb lesz ez a távolság. Nem használunk közös tereket, nem barátkozunk egymással, a gyerekeink nem ugyanabba az iskolába vagy óvodába járnak, teljesen másképp töltjük el a szabadidőnket és így tovább, holott ezen társadalmi interakciók mentén számos integrációs mechanizmus indulhatna el a kapcsolódó szakirodalom és saját tapasztalataink alapján is. Összességében elmondható, hogy általában nincs lehetőségünk arra, hogy megismerjük egymás perspektíváját.

Egy több, mint 10 éve tartó részvételi akciókutatási folyamatnak köszönhetően (amelynek keretében napi szintű, bizalmi kapcsolatba kerültünk mélyszegénységben élő roma családokkal) az az egyik nagyon fontos tanulság, hogy ezeknek az áthidaló kapcsolatoknak különösen fontos szerepe lehet a társadalmi integrációban, azonban ezek az integrációs mechanizmusok nem lehetnek egyirányúak. Elsősorban ott jelenik meg az esély erre, ahol egy közös megértés, tulajdonképpen egy közös tanulási folyamat jön létre, amelyben a középosztály perspektíváját is szélesíteni kell. Az áthidaló és összekapcsoló társadalmi tőke létrejötte nemcsak az antiszegregációs beavatkozásokat teszi zökkenőmentesebbé (Berki, 2024), hanem lehetővé teszi az erőforrások megosztását, egymás elfogadását, a társadalmi kohéziót és számos esetben az intézményrendszerre jellemző anomáliák ellensúlyozását, ezen keresztül pedig az esélyt a társadalmi mobilitásra.

Abstract

Among OECD countries, Hungary currently has the worst prospects for (upward) social mobility (OECD, 2018). This is mainly due to structural factors, but there is also a noticeable form of relational closure, meaning that there is very little interaction between different social classes. This is especially true for segregated communities living in extreme poverty. These groups typically have little or no cross-class connections (bridging and linking social capital). Ethnic divides further deepen this distance. We don't use shared spaces, we don't make friends with one another, our children don't attend the same schools or kindergartens, we spend our free time differently, and so on. Yet, based on related literature and our own experiences, many integration mechanisms could arise from these social interactions. In general, we have no opportunity to understand each other's perspectives.

One of the key lessons learned from a participatory action research process that has been ongoing for over 10 years (during which we developed daily, trusting relationships with Roma families living in extreme poverty) is that bridging relationships can play a particularly important role in social integration. However, these integration mechanisms cannot be one-sided. The opportunity for this arises primarily where a shared understanding, in fact, a joint learning process is created, in which the perspective of the middle class must also be broadened. The creation of bridging and linking social capital not only makes anti-segregation interventions smoother (Berki, 2024), but it also enables the sharing of resources, mutual acceptance, social cohesion, and in many cases, counterbalances the anomalies characteristic of institutional systems, thereby creating opportunities for social mobility.